

IT-TRIBUNAL GĦAL TALBIET ŻĠĦAR

Ġudikatur

AVV. JULIANA SCERRI FERRANTE

Seduta tat-Tlieta, 24 ta' Jannar 2023

Talba numru 383/2019SFJ

DEIRDRE FENECH (386983M)

VS.

ALFRED SCHEMBRI (459490M) u CHRISTIAN CASHA (242685M)

It-Tribunal:

Ra l-Avviż tat-Talba ppreżentat fil-5 ta' Diċembru 2019 li permezz tagħha l-attriċi talbet li l-konvenuti jkunu ddikjarati responsabbli għal ħsarat ikkawżati lilha kif ukoll sabiex il-konvenuti jkunu kkundannati jhallsuha l-ammont ta' tlett elef u tmien mija u sitta u tmenin Ewro u disgħin centeżmu (€3,886.90) rappreżentanti d-danni kkawżati, oltre l-ispejjeż tal-protest ġudizzjarju numru 77/2019 u l-ispejjeż tal-ittri uffiċjali 1533/2019 u 1860/2019;

Ra r-Risposta ppreżentata fit-30 ta' Jannar 2020 li permezz tagħha ġie eċċepit li Christian Casha ma kienx legittimu kontradittur kif ukoll li t-talbiet fil-konfront ta' Alfred Schembri kienu infondati fil-fatt u fid-dritt, kif ukoll eċċepixxa b'mod partikolari l-forza maġġuri fit-tmien paragrafu tar-Risposta (fol. 36);

Sema' il-provi, ra d-dokumentazzjoni kollha, u ra li l-kawża tħalliet għas-sentenza għall-24 ta' Jannar 2023.

Konsiderazzjonijiet tat-Tribunal

A. L-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuti

Permezz tal-ewwel eċċezzjoni, il-konvenut Christian Casha jgħid li huwa mhuwiex legittimu kontradittur. It-Tribunal ma jistax ma jikkummentax li meta l-konvenut Alfred Schembri gie biex jiffirma l-kuntratt immarkat dokument DF (fol. 6 *et seq.*), messu, meta ra li kien hemm isem Christian Casha minflok ismu, ma ffirmax sakemm jitniżżel ismu minflok isem Casha. Altrimenti tinħoloq sitwazzjoni fejn kuntratt jorbot lil Christian Casha jagħmel xi xogħlijiet għal Deirdre Fenech iżda fil-verità, il-post fejn suppost jiffirma Casha jimtela mill-firma ta' haddieħor – f' dan il-kaz, il-firma ta' Alfred Schembri.

It-Tribunal jirreferi għas-sentenza tal-Prim' Awla fl-ismijiet **Pauline MacDonald vs. Medistar Healthcare Services Limited et** (deċiża fit-28 ta' Settembru 2016) li fiha ntqal:

“Il-kriterji li jirrendu parti f'kawza bhala legittimu kontradittur jirrizultaw ben cari mill-gurisprudenza:

Focal Maritime Services Company Limited vs Top Hat Company Limited deciza fid-9 t'April 2008 mill-Qorti tal-Appell:

“In linea ta' principju ġenerali huwa, bla dubju, indiskuss illi d-deduzzjoni ta' konvenut f'gudizzju trid, neċessarjament, titwieled minn rapport ġuridiku, sija jekk dan jemani minn kuntratt, leżjoni ta' dritt minn intervent delittwuz jew akwiljan, ope successionis jew minn sitwazzjonijiet strutturalment komuni (ad eżempju, f'kondominju jew il-krejjazzjoni ta' ċerti servitujiet). Li jfisser, b'konsegwenza, illi kawza ma tkunx tista' tikkonsegwi l-iskop tagħha jekk mhux fil-konfront ta' dak li miegħu l-attur, għal xi waħda mill-konnessjonijiet aċċennati, għandu relazzjoni ġuridika.

Fil-kaz fl-ismijiet Edgar Urpani pro et noe vs Continental Meat Co. Ltd deciz fit-23 t'Ottubru 2009 intqal hekk:

“Huwa ben risaput illi, u apparti mill-operat tal-ligi, il-kostituzzjoni in gudizzju ta' parti mharrka tinsel minn qaghda ta' rapport ġuridiku precedenti, sija kontrattwali, extra-kontrattwali, delittwuz jew akwiljan. Ara Artikolu 959 Kodici Civili. Dan neċessarjament ifisser illi l-azzjoni proposta jrid ikollha bejn il-partijiet konnessjoni ma' l-oggett jew it-titolu tal-kawza.”

Illi inoltre l-gurisprudenza tkompli hekk:

“Għal fini tal-valutazzjoni tal-integrità tal-kontradittorju rigward irid isir b’mod esklussiv għal dak prospettat mill-attur bit-talba tiegħu. Dan għaliex il-kontradittorju hu determinat fuq il-bazi tad-domanda proposta.” (Avukat Dr Aaron Mifsud Bonnici noe vs European Institute of Education Limited).”

F’dan il-każ, jirrizulta ċar saħansitra mill-Avviz tat-Talba li l-ilmenti tal-attriċi huma diretti kontra Alfred Schembri, Fil-fatt, il-paragrafu numru 2 tal-Avviz tat-Talba (fol. 2) jgħid “...l-intimat Alfred Schembri li effettivament kien hu li kien qiegħed jaġġmel ix-xogħlijiet in kwistjoni ma kkompletax ix-xogħol li kien inkarigat jaġġmel, u x-xogħol li sar mill-intimat Alfred Schembri ma sarx skont is-sengħa u l-arti.”

Inoltre, l-invoice immarkata dokument DF2 u esebita mill-attriċi stess (fol. 11) għandha l-isem tarrikorrent fl-intestatura u saħansitra kitba li tgħid “If you have any queries about this invoice, please contact (Alfred Schembri / 79298437)”.

Id-dokument DF4, li huwa rapport tal-ħsarat redatt mill-Perit Raymond Said, jgħid ċar li x-xogħlijiet li saru, saru minn Alfred Schembri.

Huwa ċar għalhekk li l-uniku involviment ta’ Christian Casha huwa li ismu kien inkluz fil-kuntratt relattiv iżda hu qatt ma ffirmat dan il-kuntratt jew kellu xi parti fil-kwistjoni bejn il-partijiet. Anzi, il-parti tal-kuntratt rizervata għall-firma tiegħu mtliet bil-firma ta’ Alfred Schembri.

Għaldaqstant, it-Tribunal qiegħed jakkolji l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuti u jiddikjara li Christian Casha mhuwiex legittimu kontradittur u għalhekk jilliberah mill-osservanza tal-gudizzju.

B. Il-mertu

Il-Perit Said xehed fl-affidavit tiegħu li qabel inbeda x-xogħol, gie spjegat lil Alfred Schembri x’kien ix-xogħol li kellu jsir. Kien hemm qbil li x-xogħol jibda fl-ewwel ġimgħa ta’ Dicembru 2017 u jkun lest sa nofs Frar tas-sena 2018. Dan mhuwiex ikkontestat mill-konvenut fl-affidavit tiegħu. Fil-fatt, Alfred Schembri jgħid (fol. 225) li f’ April 2018, huwa kien lesta x-xogħol kollu indikat fil-*bill of quantities* ħlief il-kontrabejt fuq żewġ kmamar li kien bena huwa stess.

Il-konvenut Alfred Schembri kkonferma fil-kontro-eżami li l-kuntratt relattiv gie ffirmat minnu. Huwa kkonferma wkoll li kellu jlesti x-xogħol sa nofs Frar tas-sena 2018 u kkonferma li kellu jeħel mitt Ewro kuljum f’penali kemm-il darba x-xogħol idum aktar mid-data stipulata.

L-ilment prinċipali tal-attriċi huwa li l-konvenut ma mexiex skont il-kuntratt billi x-xogħol dam sa April 2018 u mhux sa Frar 2018. Inoltre, jirrizulta li meta l-Perit Said eżamina l-fond f’ April 2018, elenka xi xogħol rimedjali u xi tibdilit li kellhom isiru, iżda l-Perit spjega li billi dawn li fadal kienu “*xogħlijiet minuri*”, ħass li seta’ joħrog *certificate of completion*. In kontro-eżami, il-Perit Said spjega li fil-professjoni tiegħu, kienet prassi li meta x-xogħol ikun wasal biex jitlesti u x-xogħol pendentu jkun jikkonsisti f’affarijiet zġhar, jinħareġ iċ-ċertifikat relattiv bi qbil mal-bennej

izda l-hruġ taċ-ċertifikat b'ebda mod ma jkun ifisser li l-bennej f'daqqa waħda m'għadux obligat iwettaq l-aħħar ftit affarijiet sabiex l-inkarigu jkun lest u komplut minn kollox.

It-Tribunal qiegħed jifhem, f'dan l-istadju, li mhux minnu li kif donnu jrid jenfasizza l-konvenut Schembri, il-Perit Said għamel xi dikjarazzjoni falza. Anzi, il-Perit Said u b'estensjoni, anki l-attriċi, taw aktar fiduċja lil Schembri sabiex hu jkun jista' jithallas mill-bank (ladarba l-attriċi kienet hadet *loan*) għad li kien għadu ma lestiex il-mija fil-mija tax-xogħol.

Il-Perit Said spjega li din kienet prassi fil-professjoni tiegħu, bl-intiża tkun li sakemm il-bank tal-attriċi jipproċessa d-dokumentazzjoni maħruġa mill-perit, il-bennej ikun laħaq lesta x-xogħlijiet minuri in kwistjoni. Hekk, meta l-bennej ikun effettivament thallas, ikun laħaq tlesta x-xogħol.

Fil-kontro-eżami, Said kompla jispjega li meta hu kkonsidra l-affarijiet kollha, ix-xogħol kien "...kważi ħamsa u disgħin fil-mija tiegħu lest, minħabba l-kundizzjonijiet tal-bank li kellhom johorġu pagament wiehed u minħabba l-fatt ukoll li konna qed naħsbu li l-bennej qiegħed ikaxkar saqajh daqshekk..."

Għalhekk, il-Perit Said ħass li seta' johroġ iċ-ċertifikat relattiv. Huwa kompla jispjega fil-kontro-eżami li minn dakinhar li nħareġ iċ-ċertifikat sad-data meta għamel ir-rapport dwar il-ħsarat, Schembri kien qiegħed jagħti lill-attriċi u lill-perit x'jifhmu li kien ser ikompli l-aħħar ftit tax-xogħol izda ma setax jagħmel dan minħabba fl-incident li kellu. Izda mbagħad, il-Perit zied jgħid li qatt qabel Diċembru 2018 ma gie nfurmat li l-aħħar ftit xogħol kien għadu ma sarx minħabba xi kwistjoni dwar ħlasijiet.

Said kompla jispjega (dejjem fil-kontro-eżami) li fir-rigward tal-bjut, ma kienx hemm xi *hard-and-fast rule* dwar jekk l-ewwel kellhomx isiru l-katusi mbagħad il-kontrabejt, għalkemm ikkonċeda li ħafna kienu l-ewwel iqiegħdu l-katusi mbagħad jagħmlu l-kontrabejt. Huwa ovvju għat-Tribunal li l-konvenut qiegħed jipprova jargumenta li huwa ma setax jagħmel il-kontrabejt billi l-katusi kienu għadhom ma sarux. Il-Perit Said baqa' jenfasizza li għalkemm in-norma kienet li jsiru l-katusi u mbagħad il-kontrabejt, seta' faċilment isir il-kuntrarju.

It-Tribunal qara sewwa l-affidavit tal-konvenut Alfred Schembri u ra li għalkemm huwa ammetta li lesta x-xogħol f'April 2018, ma spjegax għaliex dam sa April 2018 meta l-kuntratt kien jgħid li x-xogħol kellu jitlesta sa Frar 2018. Schembri aċċetta wkoll li huwa ntab mill-Perit Said sabiex jagħmel xi xogħol rimedjali jew korrettorju. Izda fil-paragrafu numru 6 tal-affidavit tiegħu (fol. 226), Schembri ma jgħidx jekk dan ix-xogħol rimedjali sarx u kemm ħa żmien biex isir. Kieku x-xogħol sar fil-pront, kien ikun fl-interess ta' Schembri li jgħid li huwa esegwixxa x-xogħol indikat mill-perit fil-pront u għalhekk ma kienx responsabbli għall-ħsarat elenkati fir-rapport tal-Perit Said dwar il-ħsarat.

Fl-affidavit (fol. 227), Schembri jgħid li l-aħħar darba li huwa resaq lejn il-proprietà tal-attriċi kien f'April 2018. Hawn, Schembri effettivament jammetti li huwa ma wettaqx ix-xogħlijiet rimedjali li ngħata struzzjonijiet biex iwettaq.

Fl-affidavit tiegħu, Schembri jiċhad li huwa ħalla l-proprietà tal-attriċi fl-istat muri fl-*items* 1.4 u 1.6 tar-rapport tal-perit, u jgħid li bejn April 2018 (meta nħareġ iċ-ċertifikat) u Jannar 2019 (meta

saret spezzjoni), huwa ma resaqx lejn il-fond u “*daħħel il-blajjet*” u ma wżax kunjardi. Huwa ċar li Schembri qiegħed effettivament jgħid li mhux responsabbli jekk fil-frattemp l-attriċi inkarigatx lil xi ħaddiem ieħor biex jaħdmilha u dan ikkawża xi ħsarat. Izda, jekk din hija t-teżi tal-konvenut, allura għaliex il-konvenut ma staqsiex lill-attriċi u lill-Perit Said *point blank* fil-kontro-eżami jekk qatt ġiex ingaġġat ħaddiem ieħor biex jaħdem minflok bejn April 2018 u Jannar 2019? Kieku l-attriċi u l-Perit Said kellhom iwieġbu fl-affermattiv għal domanda bħal dik, il-konvenut seta' jkun prattikament eżonerat.

Schembri jkompli jgħid fl-affidavit li lejn l-aħħar ta' Lulju 2018 huwa kellu incident f'sit ta' kostruzzjoni u sofra xi ksur. Huwa jgħid li f'Awwissu 2018 l-attriċi ċemplitlu u talbitu jkomplilha l-kontrabejt. It-Tribunal jara din bħala ammissjoni li fil-fatt, ix-xogħol rimedjali kien għadu mhux lest. Kieku kien lest, Schembri kien jgħid li huwa nforma lill-attriċi li ma kien hemm xejn x'jitkompla għax ix-xogħol kien lest!

Għal darb'ohra, il-konvenut Schembri naqas li jispjega għaliex huwa m'għamel xejn bejn April u Lulju 2018.

Il-konvenut jipprova jeżonera ruħu billi jgħid li huwa ta parir lill-attriċi (f'Awwissu 2018) li billi kienet qed toqrob ix-xitwa, kien ikun aħjar tqabbad lil haddieħor u tieħu l-miżuri neċessarji sabiex tara li ma jidhlihiex ilma. Izda f'għajnejn it-Tribunal, jibqa' l-fatt li kieku Schembri għamel dak mitlub minnu mill-Perit Said f'April 2018 (digà xahrejn tard), ma kienx ikun hemm bżonn li huwa (jiġifieri l-konvenut) jagħti parir lill-attriċi sabiex tqabbad lil haddieħor u tara li ma jidhlihiex ilma.

It-Tribunal ma jaqbilx mal-pożizzjoni tal-konvenut Schembri qabelxejn għaliex huwa naqas li jispjega għaliex “lesta” x-xogħol f'April 2018 meta fil-fatt, kellu jlesti fi Frar 2018 taht piena ta' penali prelikwidati, u t-tieni, għar-raġuni li wara li ġie indikat lil x-xogħol rimedjali f'April 2018, ma wettaqx dan, għad li skont il-perit, dan ix-xogħol ma kienx ser jieħu wisq ħin. F'ebda punt il-konvenut ma spjega għaliex dam diversi xhur biex jibda dan ix-xogħol rimedjali bil-konsegwenza li huwa wegġa' f'Lulju jew Awwissu u mbagħad ovvjament ma bdiehx billi kien imwegġa'.

It-Tribunal josserva li d-difiża tal-forza maġġuri hija proprju dwar forza maġġuri, u mhux lejn l-iskop tagħha li tintuża sabiex tiġġustifika dewmien bla bżonn.

Dwar il-*quantum* pretiż mill-attriċi, it-Tribunal ra l-prospett ġuramentat tagħha (fol. 103) formanti parti mill-affidavit, u jsib li l-ammonti u d-deskrizzjonijiet hemm indikati jagħmlu sens.

Għalhekk, it-talbiet tal-attriċi jimmeritaw li jintlaqgħu.

Decide

Għaldaqstant, wara li sema' l-provi, it-Tribunal jaqta' u jiddeciedi din il-kawża billi:

- Jilqa' l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuti u jiddikjara li Christian Casha mhux legittimu kontradittur u għalhekk jillibera mill-osservanza tal-gudizzju;

- Jiċhad il-bqija tal-eċċezzjonijiet tal-konvenuti;
- Jilqa' t-talbiet tal-attriċi fl-intier tagħhom iżda biss safejn huma diretti kontra Alfred Schembri u konsegwentement jikkundannah iħallas lill-attriċi l-ammont ta' tlett elef u tmien mija u sitta u tmenin Ewro u disgħin ċenteżmu (€3,886.90) bl-imgħax li huwa dekorribbli mill-aħħar jum tax-xahar ta' Frar tas-sena 2018 b'dan illi l-imgħax għandu jkun ikkalkulat b'rata mhux oġhla mir-rata massima li tippermetti l-liġi.

It-Tribunal jiċhad il-parti tal-Avviz tat-Talba li permezz tagħha ntalbu l-ispejjeż ta' ittri uffiċjali u protest ġudizzjarju *siccome* ma giet ippreżentata ebda prova ta' dawn.

L-ispejjeż tal-kawża jithallsu interament mill-konvenut.

AVV. JULIANA SCERRI FERRANTE
B.A., L.P., Mag. Jur. (Int. Law), LL.D.
Ġudikatur